Raadsvoorstel

Raadsvergadering	**Eenheid en opsteller**
14 september 2021	Bedrijfsvoering
Commissie	M.G. Klooster / J.M. de Vries
commissie Algemene en Ruimtelijke zaken	**Portefeuillehouder**
	F.M. Hospers
	Programma
	3. Besturen en Organiseren

Onderwerp

Kapitaalversterking 2021 verbonden partij Alliander N.V. € 744.146

Voorstel

Kennis te nemen van het voornemen van het college om op verzoek van Alliander N.V. een reverse converteerbare hybride obligatielening te verstrekken en hier geen wensen of bedenkingen tegen te uiten.

Inleiding

Gemeente Hattem is uit hoofde van het publieke belang al jaren aandeelhouder van het nutsbedrijf Alliander N.V. (voorheen NUON.N.V.). Op 31 mei jl. ontvingen we een verzoek om deel te nemen in een *reverse converteerbare hybride obligatielening* van € 600 miljoen. Alliander heeft deze kapitaalversterking nodig om te kunnen blijven investeren in de energietransitie. Daarvoor moet de komende jaren de capaciteit van Alliander's elektriciteitsnetten op veel plekken worden verdubbeld wat op korte termijn grootschalige investeringen vergt die kunnen oplopen tot ca. € 1,2 miljard per jaar. Dat is meer dan een verdubbeling ten opzichte van vijf jaar terug. Om het daarvoor benodigde geld op de markt te kunnen lenen en tegelijk een financieel solide bedrijf te blijven, is versterking van het eigen vermogen van Alliander nodig. Hiervoor werkt zij parallel aan een drietal sporen:

1. Alliander blijft inzetten op het verlagen van de kosten van de organisatie en het verhogen van de productiviteit;
2. Alliander is in gesprek met de toezichthouder (Autoriteit Consument & Markt, ACM) om de inkomstensystematiek van netbeheerders beter toe te snijden op de uitdagingen van de energietransitie;
3. Alliander doet een beroep op haar aandeelhouders.

Kapitaalbehoefte Alliander

De overgang naar een duurzame energievoorziening maakt forse uitbreidingen en verzwaringen van de netwerken van Alliander noodzakelijk. Daarvoor moet het investeringsniveau de komende 10 jaar worden verdubbeld ten opzichte van de afgelopen jaren. Wettelijke beperkingen ten aanzien van tariefsverhogingen en gemaximaliseerde winst maken de financiering hiervan uit eigen middelen voor Alliander niet mogelijk. Financiering door middel van vreemd vermogen kent echter ook zijn beperkingen. Hierdoor kan uiteindelijk de A-rating bij kredietbeoordelaars onder druk komen te staan. Alliander heeft daarom gezocht naar mogelijkheden om, naast het aantrekken van vreemd vermogen, ook het eigen vermogen te versterken. Er is een kostenbesparingsoperatie binnen de eigen organisatie uitgevoerd, maar daarmee alleen kan het eigen vermogen niet voldoende toenemen. Een lobby richting de rijksoverheid om de inkomenssystematiek te verbeteren is ingezet, maar die kan op zijn best op langere termijn tot verbeteringen leiden. Daarom wordt nu aan de aandeelhouders gevraagd om bij te dragen aan een versterking van het eigen vermogen van Alliander.

Gezamenlijk proces Grootaandeelhoudersoverleg en Alliander

In de afgelopen maanden heeft Alliander gesprekken gevoerd met de leden van het Grootaandeelhoudersoverleg (GAO) vanwege de toegenomen kapitaalbehoefte van Alliander en de noodzaak om de kapitaalstructuur te versterken. Het GAO is hierin bijgestaan door twee onafhankelijke externe adviseurs, KPMG voor de financiële kant en Stek advocaten voor de juridische kant. Dit heeft geresulteerd in het voorliggende verzoek van Alliander tot het verstrekken van een reverse converteerbare hybride obligatielening. De voorwaarden en condities van die lening zijn opgenomen in de leningsovereenkomst die als bijlage is bijgevoegd. KPMG en Stek advocaten zijn daarbij van mening dat er een zorgvuldig proces is doorlopen en dat de voorwaarden en condities solide zijn. In het bijzonder is door de externe adviseurs vastgesteld dat Alliander daadwerkelijk een kapitaalbehoefte heeft waar om verschillende redenen op korte termijn geen andere mogelijkheden zijn om hierin te voorzien. Voorgaande hebben zij verwoord in hun Letters of Comfort die als onderdeel van het informatiepakket zijn bijgevoegd.

Reverse converteerbare hybride obligatielening

De nu voorgestelde ‘reverse converteerbare hybride obligatielening’ is als optimaal resultaat naar voren gekomen in de afweging tussen belangen van Alliander en de aandeelhouders. Voor Alliander biedt de reverse converteerbare obligatielening ten opzichte van vreemd vermogen het voordeel dat de helft van de lening (zolang die niet is omgezet in aandelen) boekhoudkundig als eigen vermogen mag worden gezien. Onderzochte alternatieven voor het uitgeven van deze reverse converteerbare obligatielening waren onder andere een uitgifte van nieuwe aandelen (die oplossing mist dus het voordeel van de marktconforme rente) of het staken van dividendbetalingen (wat met name voor de aandeelhoudersbelangen en -relatie als ongunstig wordt gezien). KPMG en Stek beamen dat de voorgestelde reverse converteerbare obligatielening onder de voorgestelde voorwaarden uit financieel respectievelijk juridisch oogpunt marktconform en evenwichtig zijn.

Beoogd effect

Het beoogde effect van het aandeelhouderschap van Alliander is:

1. Het borgen van het publiek belang in de vorm van een continue, betaalbare en betrouwbare stroomvoorziening;
2. Het borgen van het financieel belang in de vorm van dividend waar de gemeente als aandeelhouder aanspraak op kan maken.

Bevoegdheid/Juridisch kader

Vanuit het intern kader geldt de Financiële Verordening gemeente Hattem 2019, in het bijzonder artikel 15. Financieringsfunctie, daarvan de leden 3 en 4:

3. Het verstrekken van leningen (…) worden uitsluitend gedaan uit hoofde van de publieke taak aan door de raad goedgekeurde derde partijen.
4. Het college motiveert in zijn besluit het publiek belang van het verstrekken van leningen (…) en hoort de raad alvorens hij hierover definitief besluit.

Argumenten

1. *Als publieke aandeelhouder medeverantwoordelijk voor (maatschappelijke) opgave Alliander.*
   Alliander staat – net als de andere netbeheerders Stedin en Enexis - voor grote investeringen die nodig zijn om de energietransitie mogelijk te maken en om de energievoorziening voor iedereen betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar te houden. Als aandeelhouder van Alliander hebben wij een medeverantwoordelijkheid om te zorgen dat Alliander dit kan realiseren.

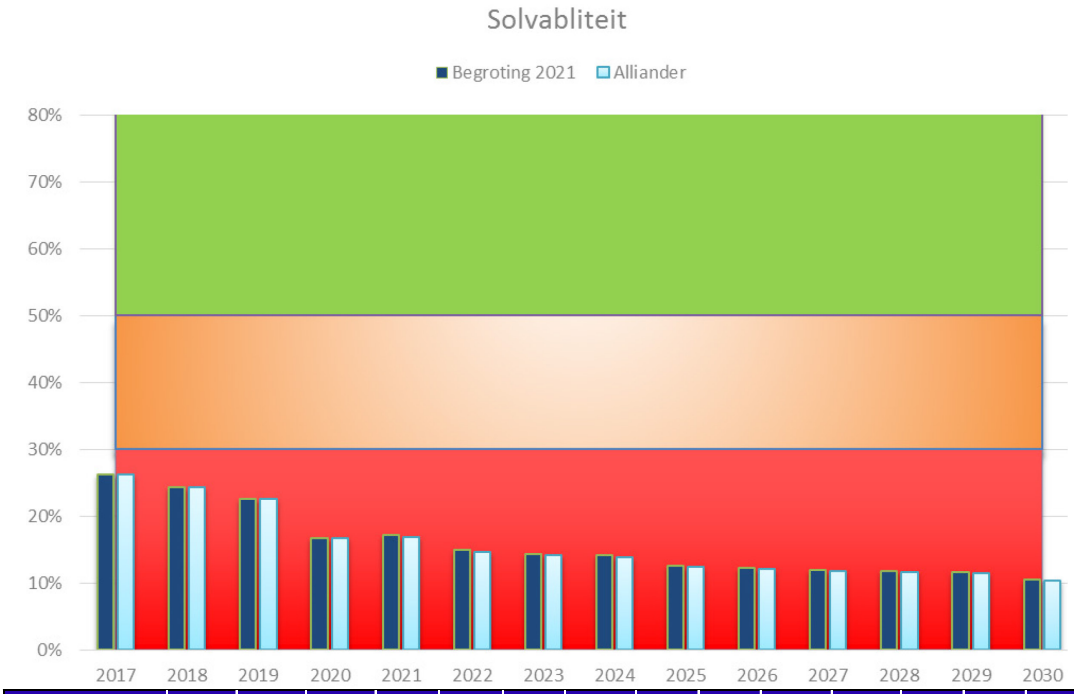
2. *Bijdrage aan kapitaaluitbreiding zorg voor continuïteit in investeringen in energietransitie door Alliander.*
   De energietransitie leidt tot een sterke kapitaalbehoefte voor Alliander. Dit zal zij grotendeels financieren met het aantrekken van vreemd vermogen op de kapitaalmarkt. Het is echter ook noodzakelijk om het eigen vermogen te versterken om tegen maatschappelijk verantwoorde kosten de continuïteit van de investeringen in de energietransitie te borgen. Met het verstrekken van de gevraagde lening wordt hieraan bijgedragen.

3. *Zonder de gevraagde kapitaalinjectie dreigt Alliander haar A-creditrating te verliezen.* Dit heeft gevolgen voor o.a. de winstgevendheid van het bedrijf en daarmee op ons verwachte dividendrendement de komende jaren.

4. *Het verwachte rendement op de converteerbare obligatie ligt zowel voor als na de conversie op circa 2,0%. Aangezien we aan kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen geen rentekosten toerekenen, verwachten we een positief rendement op deze investering.*

5. *Als we niet deelnemen zal ons relatieve aandeel in Alliander dalen en daarmee ons verwachte dividendrendement.*
   Alliander geeft aan dat de dividend uitkering de komende jaren gehandhaafd blijft, afhankelijk van de winst. Betrokken aandeelhouders hebben aangegeven dat het vanuit de aandeelhouders wenselijk is om dividend te blijven ontvangen.

6. *Dit besluit heeft geen gevolgen voor ons weerstandsvermogen.*
   Voor de solvabiliteit en netto schuld quote heeft deze mutatie een beperkte invloed. Deze indicatoren zullen ten opzichte van de landelijke gemiddelden negatief ontwikkelen. In figuur 1 wordt de ontwikkeling qua solvabiliteit weergegeven, hierbij wordt uitgegaan van de stand bij de begroting 2021. Onder het scenario Alliander wordt verstaan dat er *circa € 1,0 miljoen* qua vreemd vermogen wordt aangetrokken, waarmee de kapitaalversterking van Alliander wordt bekostigd.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Begroting 2021	26,2%	24,4%	22,6%	16,8%	17,2%	14,9%	14,3%	14,1%	12,6%	12,3%	11,9%	11,8%	11,6%	10,4%
Alliander	26,2%	24,4%	22,6%	16,8%	16,9%	14,6%	14,1%	13,9%	12,4%	12,1%	11,7%	11,6%	11,5%	10,3%

Figuur 1 ontwikkeling Solvabiliteit

7. *Het aangaan en uitbreiden van financiële participaties in het kader van de publieke taak is een bevoegdheid van het college*.
   Wel geeft de Financiële Verordening aan dat het college de raad hierover informeert voordat zij een definitief besluit neemt. Het college kan dus nog tot een ander besluit komen als de raad in september naar aanleiding van de bijgevoegde informatienota het college hiertoe adviseert.

Alliander heeft in de afgelopen maanden verschillende informatiesessies gehouden. Alliander heeft in deze informatiesessies de volgende argumenten aangegeven, die leidend zijn voor deze kapitaalverstrekking:

1. Alliander doet dit voorstel omdat ze de aandeelhouders wil betrekken bij de financiering voor de transitie duurzaamheid.
2. Alliander hoopt dat een bedrag van € 600 miljoen wordt opgehaald en spreekt de hoop uit op 25% overtekening. Alliander sluit niet uit dat als het bedrag van € 600 miljoen niet wordt opgehaald, ze eventueel stopt met het uitbetalen van dividend. Voor de individuele aandeelhouder kan het wel of niet meedoen aan de kapitaalverstrekking (en de daaruit volgende uitbreiding van aandelen) gevolgen hebben voor dividenduitkeringen en mogelijke invloed van de aandeelhouder
3. Alliander wil de leningen op een bepaald moment omzetten in aandelen, echter de prijs per aandeel om de lening te converteren naar een aandeel is nog niet bekend. Alliander heeft aangegeven dat het converteren van de lening naar een aandeel medio 2028 tot 2030 zal plaatsvinden, eerdere omzetting is niet mogelijk. Alliander heeft het recht als de A-creditrating in gevaar komt om de lening eerder te converteren naar aandelen.

Kanttekeningen

Bij argument 4 (financieel): tot de jaren 2028 – 2030 zal de lening niet worden geconverteerd naar een aandeel. Qua aandelen verhouding heeft deze lening de komende jaren geen impact op het uit te keren dividend. Als de gemeente Hattem niet zal deelnemen aan deze kapitaalversterking is het uit te keren dividend circa 87% van de huidige situatie, ingaande op het moment van converteren van de lening.

Een eventuele daling van het dividend zal dan plaatsvinden na het converteren van de lening naar een aandeel. De huidige verhouding qua uit te keren dividend zal hetzelfde blijven.

Bij argument 4 (invloed): we kozen er voor om ons op aandeelhoudervergaderingen te laten vertegenwoordigen door platform Nuval. Invloed uitoefenen is niet ons speerpunt geweest.

Drie kanttekeningen in het algemeen:

1. Met de collega's die duurzaamheid in hun portefeuille hebben is afstemming geweest. Deze geven aan dat een succesvolle duurzaamheidstransitie binnen de gemeente Hattem pas zal slagen nadat Alliander aanpassingen in het netwerk heeft gedaan. Hierbij moet worden gedacht aan het verzwaren van het netwerk en het bieden van opslagvoorzieningen voor energie die mogelijk tot het takenpakket van Alliander gaat behoren. Echter, in bijlage 1 "Achtergrondinformatie" is op pagina 30 te zien dat de geplande investeringen in de provincie Gelderland niet vooralsnog te vinden zijn in de omgeving van Hattem.
2. Al met al kan het beeld ontstaan dat een automatische deelname aan de kapitaalversterking van Alliander een 'moeten' is. Echter, is het goed om de overweging te maken of de gemeente Hattem hier wel of geen invulling aan wil geven.
3. De huidige kapitaalmarkt kenmerkt zich door een bijzonder lage rente die betaald dient te worden voor het verkrijgen van kapitaal. De te betalen rente zal afhankelijk van de looptijd van de aan te trekken lening mogelijk hoger uitvallen dan in de huidige situatie.

Financiën

Kenmerkend voor een converteerbare obligatie is dat de rente altijd betaalbaar is. Dat betekent dat een dergelijke verstrekte lening minder risicovol is dan een gewone verstrekte lening - ook bij eventueel faillissement. De vergoede rente is 1,975% hoger dan de 10-jaar swap rate wat gunstig is. Elke 10 jaar zal de rente worden vastgezet door Alliander.

Mocht de gemeente Hattem besluiten niet mee te doen met dit initiatief dan neemt het aandelenbelang van de gemeente Hattem af in Alliander. Dit heeft gevolgen voor de jaarlijkse dividend uitkering die de gemeente Hattem van Alliander ontvangt. De afgelopen vier jaar heeft een gemiddelde dividenduitkering ontvangen van € 115.000.

Voor de eventueel aan te trekken lening om de financiering van deze kapitaalverstrekking mogelijk te maken zal afhankelijk van de looptijd de range van het rentepercentage. In de huidige kapitaalmarkt wordt voor een 5-jaarsrente 0,13% -/- tot 0,50% bij een 25-jaarsrente bedragen. Voor de gemeente geldt dat het minimale rendement op deze verstrekking derhalve 1,475% zal bedragen.

Communicatie

Alliander wil graag uiterlijk 15 oktober geïnformeerd worden over het collegevoornemen van Gemeente Hattem en uiterlijk 1 december over het definitieve collegebesluit. Mits het college n.a.v. septemberraad niet tot een ander besluit komt, koersen we er dus op om vóór 15

oktober al ons definitieve besluit te kunnen geven. Tevens wil Alliander dan rond 15 december 2021 het bedrag ontvangen.

Alliander N.V. op de hoogte stellen van dit besluit.

Uitvoering

Een overeenkomst volgt vanuit Alliander N.V.

Hattem, 14 september 2021

Het college van burgemeester en wethouders van Hattem,

de secretaris, de burgemeester,

